

Emil Weyr a jeho pobyt v Itálii v roce 1870/71

Martina Bečvářová; Jindřich Bečvář; Jan Škoda
Úvodní slovo

In: Jindřich Bečvář (author); Martina Bečvářová (author); Jan Škoda (author): Emil Weyr a jeho pobyt v Itálii v roce 1870/71. (Czech). Praha: Nakladatelství ČVUT, 2006. pp. 3–4.

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/401195>

Terms of use:

- © Bečvář, Jindřich
- © Bečvářová, Martina
- © Škoda, Jan

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

ÚVODNÍ SLOVO

Tato publikace je věnována Emilu Weyrovi (1848–1894), významnému českému matematikovi devatenáctého století, který v 21 letech získal doktorát filozofie v Lipsku, v 22 letech se stal soukromým docentem na pražské univerzitě, v necelých 24 letech mimořádným profesorem české techniky v Praze a v 27 letech řádným profesorem vídeňské univerzity. Byl významným geometrem evropské úrovně, publikoval 138 časopiseckých prací a 11 monografií, resp. učebnic (jako autor či spoluautor). Nemalou měrou přispěl i k rozvoji české matematické komunity.¹ Pro odborný růst a profesní kariéru Emila Weyra měl velký význam jeho studijní pobyt v Itálii ve školním roce 1870/71, který zahájil v době, kdy mu bylo 22 let.

V první části této knihy jsou podrobně vylíčeny životní osudy Emila Weyra; v závěru je uveden obsáhlý soupis prací, které o něm byly napsány nebo se o jeho životě a díle podrobněji zmiňují, a informace o archívních materiálech; připojeny jsou zde i vzpomínky jeho syna Františka. Dále je uveden Weyrův seznam publikací doplněný odkazy na referativní časopisy.

Ve druhé části je přetištěn deník, který si Emil Weyr vedl během svého italského pobytu a do něhož později připsal ještě několik zápisů; některá místa jsou komentována v poznámkách. Připojeny jsou čtyři dopisy, které v té době Emil Weyr napsal své matce, itinerář jeho cesty a rejstřík osob, o nichž se v deníku zmiňuje.

Třetí částí této publikace je bohatá obrazová příloha obsahující reprodukce fotografií, rytin, archívních materiálů, různých dokumentů a rukopisů.²

¹ Poznamenejme, že Emilovu mladšímu bratru Eduardu Weyrovi byla věnována monografie J. Bečvář a kol.: *Eduard Weyr (1852–1903)*, Prometheus, Praha, 1995.

² V posledních letech je ve světě značný zájem o biografie vědců světového i regionálního významu, o jejich paměti, vzpomínky, deníky, korespondenci a podobné materiály. Taková „svědectví doby“ jsou vydávána i v prestižních nakladatelstvích. V Itálii byla v několika svazcích vydána obsáhlá korespondence (bohužel nekompletní) významného matematika Luigiho Cremony: G. Israel (coordinator): *La corrispondenza di Luigi Cremona (1830–1903)*, Parte I., A. Millán Gasca (ed.), Roma 1992, Parte II., M. Menghini (ed.), Roma 1994, Parte III., M. Menghini (ed.), Palermo 1996, Parte IV., L. Nurzia (ed.), Palermo 1999. Publikace *The Correspondence of Luigi Cremona (1830–1903)* obsahující kompletní soubor dochovaných dopisů z pozůstalosti Luigiho Cremony (s anglickými komentáři) se nyní připravuje k vydání; editorem je A. Millán Gasca. V Cremonově korespondenci je mimo jiné 27 dopisů Emila Weyra a 2 dopisy Eduarda Weyra.

Deníkové zápisky (a rovněž ostatní dochovaná svědectví) nám představují Emila Weyra jako charakterního kulturního člověka, pro něhož je matematika významnou, ale nikoli hlavní nebo jedinou náplní jeho života. Jsou cennou výpovědí o životě na přelomu druhé a třetí třetiny devatenáctého století; o to cennější, že z té doby mnoho obdobných dokumentů nemáme. Budou zajímavé nejen pro matematiky, ale i pro historiky, jazykovědce a pro ty, kteří se rádi něco dozví o 19. století.

Jsme si vědomi toho, že vydání osobních deníkových zápisků, které nikdy nebyly určeny ke zveřejnění a ani nebyly jakýmkoli způsobem pro tisk upraveny, je velmi problematickou záležitostí. Autenticita těchto zápisků nepoznamenaných autocenzurou a prostých jakéhokoli předstírání je velmi působivá.

Tato kniha byla sepsána na základě studia časopiseckých i archívních pramenů, novinových článků, monografií, odborných prací a referativních časopisů.

Děkujeme na tomto místě pracovníkům archívů a knihoven, kteří nám pomáhali při pátrání po archívních pramenech a literatuře. Při práci byly využity materiály z následujících institucí: Archív ČVUT v Praze, Ústřední archív AV ČR v Praze, Archív Univerzity Karlovy v Praze, Archív hlavního města Prahy, Státní ústřední archív v Praze, Literární archív národního písemnictví v Praze, Státní archív ve Vídni, Archív města Vídeň, Archív univerzity ve Vídni, Archív techniky ve Vídni, Archív a knihovna rakouské akademie věd ve Vídni, Archív univerzity v Lipsku, Archív techniky v Miláně, Matematický institut G. Castelnuova univerzity La Sapienza v Římě, Knihovna MÚ AV ČR v Praze, Knihovna MFF UK v Praze, Základní knihovna AV ČR v Praze, Knihovna Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR v Praze, Národní knihovna v Praze, Technická knihovna v Praze, Národní knihovna ve Vídni, Odborná knihovna pro matematiku, statistiku a informatiku univerzity ve Vídni, Centrální knihovna univerzity ve Vídni, Centrální knihovna pro fyziku univerzity ve Vídni, Knihovna techniky ve Vídni, Odborná matematická knihovna techniky ve Vídni, Knihovna matematického institutu univerzity La Sapienza v Římě, Ústřední správa olšanských hřbitovů v Praze, Centrální správa vídeňských hřbitovů, Fara sv. Rocha a Sebastiana ve Vídni.

Naše poděkování patří především A. Kostlánovi, Z. Nádeníkovi, I. Netukovi a I. Saxlovi, kteří svými podněty a radami výrazně přispěli k sepsání této monografie. Náš dík za neocenitelnou pomoc s jazykovou stránkou německé části deníku patří P. Vokáčové, za vyhledání dokladů v pražských matrikách V. Kovářovi, za pomoc při výběru ilustrací M. Přikrylové a za jejich digitalizaci P. Veselému. Za pomoc s překlady resumé děkujeme P. Nastasimu, Z. Sklenárikové, P. Vokáčové a M. Hykšové. Oceňujeme všestrannou podporu M. Vlčka, na jehož pracovišti tato monografie vznikala a s jehož podporou byla vydána.

Jindřich Bečvář, Martina Bečvářová, Jan Škoda